

el nou barri. L'any 1927 es creava la Societat Cultural Ebusus i s'instal·lava en un dels edificis de recent construcció. Dues dècades després, l'associació es traslladava al número 5 del mateix passeig. L'any 1933 veuria la inauguració de dos establiments hotelers emblemàtics de la ciutat i de l'illa: l'hotel Montesol, aleshores Gran Hotel, i l'hotel Isla Blanca.

El mes de juny de 1915, Miquel Tur Roig sol·licitava llicència per construir un quiosc de fusta en el cantó del carrer del Comte de Rosselló i el passeig de Vara de Rey. Els terrenys eren propietat de Joana Ramon Colomar. L'Ajuntament va atorgar llicència *provisional indefinida*, amb l'avertiment que s'havia de fer segons les condicions tècniques aprovades tres anys abans. El quiosc seria enderrocat a començament de la dècada dels 60.

El mes d'abril de 1915, el Ple de l'Ajuntament aprovava enllumenar el passeig amb arcs voltaics. L'any 1932, la Caja de Pensiones para la Vejez y de Ahorros, «la Caixa», inaugurava la primera biblioteca pública de la ciutat. En el mateix lloc, la mateixa entitat bancària va obrir també un Museu Etnològic. A poc a poc, els voltants de s'Alamera s'anaven omplint de comerços i espais públics que han ajudat a escriure la història del barri i de la ciutat.

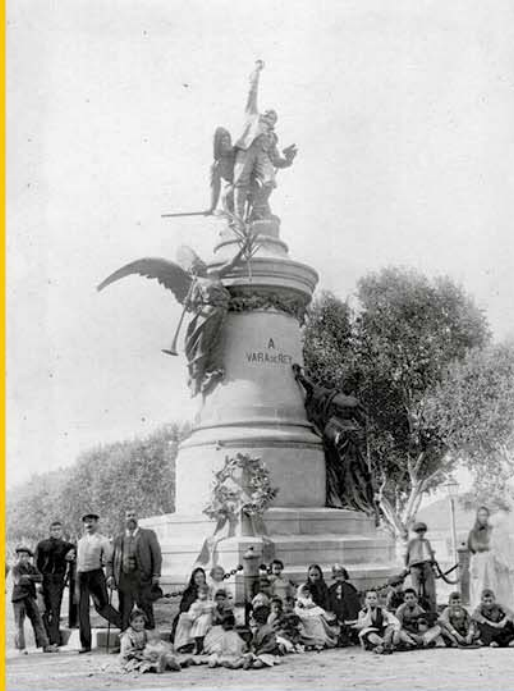
L'hotel Montesol i l'inici del passeig. Foto Subirats Casanovas. 1973. AISME

Anys 60 i 70 del segle XX: l'any 1962 s'impulsava la construcció de l'edifici del Banc de Crèdit Balear, es *Crèdit*, que tancava el passeig per un dels seus dos extrems. Fou dissenyat per l'arquitecte Germán Rodríguez-Arias, autor també de l'edifici del cinema Serra que en la mateixa dècada substituï l'antic teatre.

Varen ser temps de reformes a la zona i ja aleshores els tècnics reclamaven s'eliminàs o reduís el trànsit rodat. L'arquitecte Erwin Broner declarava a la premsa:

“...Si hay reforma, hagamos una verdadera reforma profunda, en un sentido verdaderamente moderno, con vista a un futuro desarrollo de la ciudad y no un mero remiendo con las mismas faltas que tiene hoy día este maravilloso espacio en el corazón de la ciudad que casi ya ha perdido el derecho a llamarse paseo...”

FTR

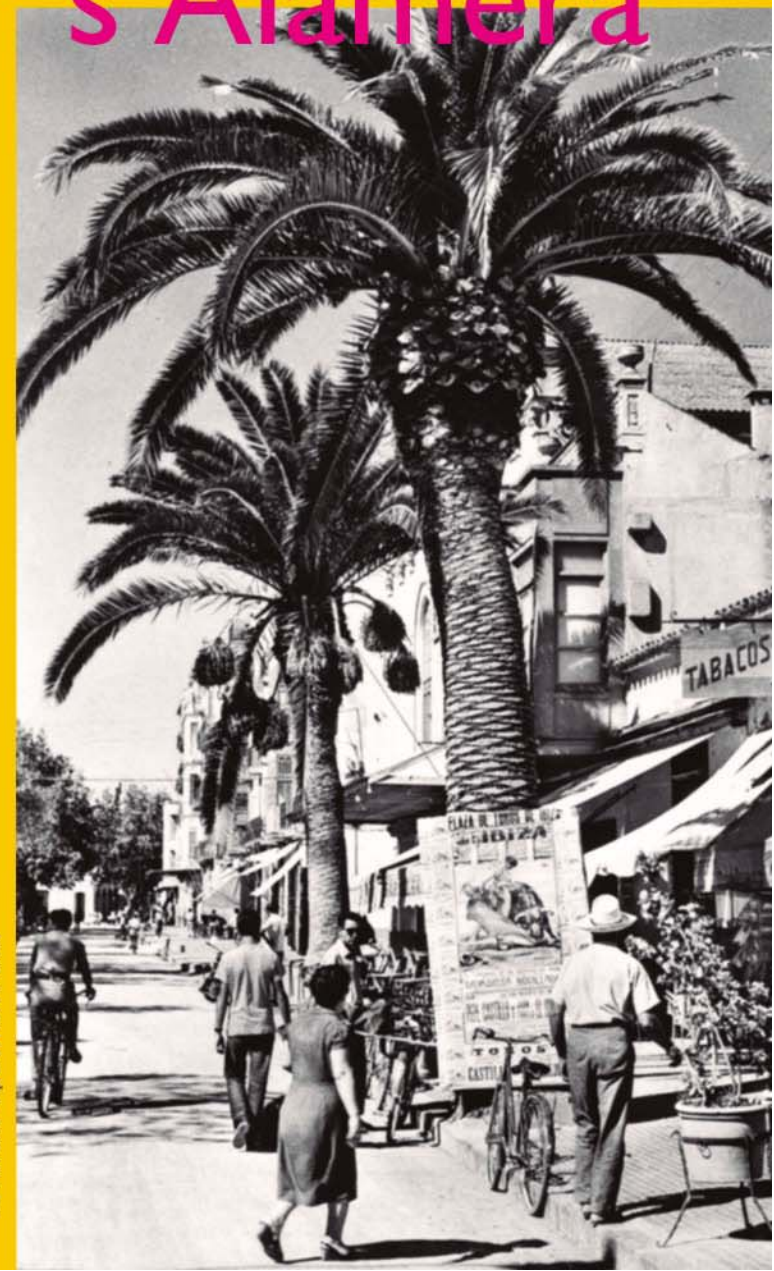
Eivissencs davant el monument. Any 1908. Foto cedida per Joan Bonet Bonet. AISME

Casa Planas. 1969. Abans de la pavimentació realitzada en la dècada següent. AISME

El passeig de s'Alamera

La família Vara de Rey i la Comissió del Monument. 1904. AISME

El passeig de s'Alamera

Segle XVIII

Primeres notícies documentals sobre la creació d'un passeig al lloc de sa Tarongeta:

Ja l'any 1725 podem trobar en el primer *Llibre de Regidoria* del recent creat ajuntament -Universitat fins al bienni anterior- l'acord de crear un passeig en el lloc anomenat de sa Tarongeta, terrenys que, més o manco, ocuparien l'actual plaça des Parc i el passeig de Vara de Rey. L'espai on s'havien de plantar les quatre fileres d'arbres anava des del final del carrer de sa Creu, a la Marina, fins al principi del que avui és l'avinguda d'Espanya!:

"...Que en la Plaza de la Toronjeta se plante una arboleda de quatro filas del largo des de la Cruz (h)asta el Abrevador, de aquellos Arboles que a d(ic)hos señores les parezcan comb(enien)tes..."

Segle XIX

Una descripció del passeig de s'Alamera:

E.A. Claessens de Jongste, publicà l'any 1848 a Eivissa un opuscle sobre la història de les Pitiüses titulat *Dos hojas de historia, o sean rasgos de la conquista última de Ibiza*, fa en aquesta obra una interessant descripció del passeig i del que suposava per als illencs:

Vista aèria del passeig durant la visita del Rei Alfons XIII l'octubre de 1929. Foto cedida per Maria Riera Costa. AISME

1 *Llibre de Regidoria 1724-1725*. Administració Municipal. AHE

El cap de s'Alamera nevat. Desembre 1962. Donació Miquel Roig. AISME

"...Está situada la Puerta de la Cruz en la Marina y al salir por esa puerta, uno ve á la izquierda la Alameda, paseo público plantado de árboles en el cual hay bancos de piedra para que los paseantes descansan.

Al cantar un sinnúmero de canciones divertidas, en el dialecto ibizenco... remiendan los pescadores sus redes tendidas por el suelo de la Alameda....

Es aun en la Alameda y al entrar por la puerta de la Cruz que las gentes del campo sentadas en pacíficos asnos ó machos, acuden... al mercado de la ciudad... En los domingos y fiestas... se ve llegar á los dichosos aldeanos y aldeanas asi como sus hijos de ambos sexos adornados de trajes tan orijinales como pintorescos á la vez...

...En la Alameda se verifican tambien las danzas públicas...

El monument

L'1 de juliol de l'any 1898, el general Joaquin Vara de Rey y Rubio, nascut a Eivissa el 14 d'agost de 1841, moria a la batalla de Caney (Cuba). Cinc dies després es publicava a la premsa local que el militar podia haver nascut a Eivissa. Poc després, l'aleshores batle de la ciutat, Josep Verdera Ramon, localitzava el seu certificat de baptisme, l'Ajuntament el nomenava Fill Illustre i donava el seu nom a un carrer de la ciutat, al costat

Foguerons de Sant Joan. Anys 50 del segle XX. Donació Anònima. AISME

Fons Municipal. Anys 60 segle XX. AISME

de la plaça de la Constitució, al barri de la Marina. Més endavant s'acordaria dedicar-li el passeig de s'Alamera i la creació d'una comissió de festes i una sèrie de subcomissions per tal d'organitzar activitats que havien d'impulsar i acompanyar la construcció i inauguració del monument, que fou obra de l'escultor Eduard Alentorn i de l'arquitecte August Font i Carreras. El 14 de juliol de 1901 es posava oficialment la primera pedra. El juny de 1902 arribaven al port d'Eivissa les vint-i-cinc pedres de la base i el novembre de 1903 les peces per acabar el monument. L'obra quedava acabada a principi del mes de gener de 1904 i s'inaugurava el 25 d'abril d'aquell any, amb la presència d'Alfons XIII.

A partir d'aquell moment, el nom oficial del passeig seria el de Vara de Rey, tot i que popularment es continuaria coneixent com s'Alamera.

Segle XX

La urbanització i configuració del passeig i els seus voltants

Primeres dècades: pocs anys després de la inauguració, els ciutadans es queixaven de l'abandonament d'alguns solars que envoltaven s'Alamera i que els arbres no es podaven bé.

La urbanització dels voltants del passeig començaria en la dècada següent. Un dels seus protagonistes fou l'aleshores arquitecte provincial Josep Alomar. L'Ajuntament d'Eivissa aprovava en la sessió plenària del 31 d'agost de 1912 les condicions tècniques que havien de tenir les construccions que s'anassin aixecant a la zona. A poc a poc, s'anava configurant el passeig i

Demolició quiosc del passeig. Octubre 1960. Foto Torres. AISME